

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5CoP/43/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4618201184
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Boris Minks
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:4618201184.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Borisa Minksa a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Olivera Kolenčíka vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: J. N., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky, zastúpená Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany, ako kolíznym opatrovníkom, so sídlom Topoľčany, Škultétyho 1577/8, dieťa matky: S. N., nar. XX. XX. XXXX, bytom H. XXX a otca: P. N., nar. XX. XX. XXXX, bytom I., E. W. XXX/XX, t. č. bytom S. XXX/X, J., o návrhu matky na zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany zo dňa 24. júla 2018, č. k. 9P/86/2018-86, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Topoľčany (súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozsudkom zo dňa 24. 07. 2018, č. k. 9P/86/2018-86 zvýšil výživné otca na maloletú J. zo sumy 60 eur mesačne na sumu 120 eur mesačne s účinnosťou od 01. 05. 2018. Nedoplatok otca na zročnom výživnom na maloletú za obdobie od 01. 05. 2018 do 31. 07. 2018 vo výške 180 eur povolil otcovi zaplatiť v mesačných splátkach vo výške 15 eur spolu s bežným výživným počnúc právoplatnosťou rozsudku k rukám matky s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia. Týmto zmenil rozsudok Okresného súdu Topoľčany č. k. 9P/293/2014-102 zo dňa 27. 10. 2015 v časti výšky výživného. O trovách konania súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 121 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 78 ods. 1 a 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“ alebo „ZoR“).

3. V odôvodnení rozhodnutia súd poukázal na to, že dňa 30. 04. 2018 bol Okresnému súdu Topoľčany doručený návrh matky na zvýšenie výživného na maloletú J. N., nar. XX. XX. XXXX zo sumy 60 eur na sumu 200 eur mesačne s účinnosťou od 01. 05. 2018. Návrh odôvodnila tým, že od poslednej úpravy výšky výživného rozsudkom Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 9P/293/2014 zo dňa 27. 10. 2015, ktorým bolo určené výživné na sumu 60 eur, došlo k zmene pomerov, pričom suma 60 eur vzhľadom na zvyšujúci sa vek maloletej už nepostačuje na riadne zabezpečenie jej potrieb. Uviedla, že naďalej bývajú v rodinnom dome jej rodičov, kde obývajú jednu izbu, je zamestnankyňou Ministerstva vnútra SR ako pracovníčka údržby a jej príjem je okolo 450 eur. Otec jej platí výživné 60 eur a okrem toho je poberateľkou prídavku na dieťa vo výške 23 eur. Ma výdavky na cestovanie 30 eur, na oblečenie maloletej 200 eur za posledného pol roka, na školu v prírode a na topánky, ktoré maloletej kupuje každé

tri mesiace. Výdavky na ZRPŠ a školské výlety sú od septembra 2017 asi 250 eur. Spláca 80 eur mesačne úver od nebankového subjektu, ktorý si zobrali s exmanželom. Rodičom prispieva sumou 100 eur na chod domácnosti. Maloletá je v súčasnosti žiačkou tretieho ročníka ZŠ I.-Q., učí sa dobre, je zdravá, avšak bude mať výdavky na zubný strojček. Otec sa o maloletú nezaujíma, nebol ju navštíviť na Vianoce a ani na narodeniny. Počas posledných mesiacov sa nedomáhal kontaktu s dcérou telefonicky a ani iným spôsobom.

4. Súd prvej inštancie vo veci vykonal dokazovanie, z ktorého zistil, že rozsudkom Okresného súdu Topoľčany č. k. 9P/293/2014-102 zo dňa 27. 10. 2015, ktorý nadobudol právoplatnosť 26. 11. 2015, súd rozviedol manželstvo rodičov maloletej J. a na čas po rozvode maloletú zveril do osobnej starostlivosti matky. Otcovi uložil povinnosť platiť na maloletú výživné v sume 60 mesačne vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky. Zároveň bol upravený styk otca s maloletou.

5. V čase predchádzajúcej úpravy výšky výživného mala matka maloletej príjem na základe dohody o vykonaní práce v spoločnosti G. kde jej priemerný čistý mesačný príjem vrátane daňového bonusu za obdobie 5 - 12/2015 predstavoval sumu 218,67 eura mesačne. Matka poberala tiež prídavok na dieťa vo výške 23,52 eur mesačne. Matka spolu s mal. J. bývali v rodinnom dome rodičov matky. V čase určenia výživného mala maloletá 6 rokov, navštevovala materskú školu v H.. Ako výdavky matka v tom čase uviedla splátku spoločného úveru vo výške 179 eur mesačne (celková výška úveru 12 000 eur), 50 eur na drevo, príspevok rodičom na chod domácnosti 60 eur mesačne a bežné výdavky na maloletú 150 - 200 eur mesačne.

6. Na pojednávaní dňa 24. 07. 2018 otec uviedol, že v čase poslednej úpravy výšky výživného ho finančne podporovali rodičia, pretože bol nezamestnaný. V tom čase mal príjem len z dohody o pracovnej činnosti v spoločnosti N. a.s., pričom výdavky na nájom hradili za neho rodičia. Lustráciou v Sociálnej poisťovni bolo zistené, že pracovný pomer v spoločnosti G., s.r.o., ukončil dňa 22. 09. 2015. Otec bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie dňa 05. 10. 2015. Pracovný pomer bol skončený na žiadosť zamestnanca bez uvedenia dôvodu. Na pojednávaní dňa 27. 10. 2015, na ktorom bol vyhlásený rozsudok vo veci sp. zn 9P/293/2014 (teda v čase predchádzajúcej úpravy výšky výživného) otec uviedol, že k rozvriazaniu pracovného pomeru došlo dohodou z dôvodu jeho zdravotných problémov s tým, že v tom čase nemal žiaden príjem a živili ho rodičia. To, že bol otec maloletej práceneschopný od 26. 09. 2015 vyplýva aj z potvrdenia Sociálnej poisťovne o dočasnej pracovnej neschopnosti zo dňa 28. 09. 2015 (v konaní vedenom pod sp. zn. 9P/212/2016). Od 04. 09. 2015 do 25. 11. 2016 mal otec príjem na základe dohody o pracovnej činnosti v spoločnosti N., kde jeho čistá mzda za mesiace 9 -12/2015 predstavovala sumu 3,23 eura mesačne.

7. Matka maloletej je od 01. 01. 2017 zamestnankyňou S. I. - U. podpory J.. Jej priemerný čistý mesačný príjem za obdobie 6/2017 do 5/2018 predstavuje sumu 488,36 eura a je poberateľkou prídavku na dieťa. Matka aj v súčasnosti býva spolu s dcérou v rodinnom dome, ktorý je vo vlastníctve jej rodičov a ktorým prispieva na chod domácnosti sumou 130 eur mesačne. Celkové náklady na domácnosť vyčíslila na sumu 250 eur. Jej rodičia sú zamestnaní, jej otec mal v mesiaci jún 2018 príjem 651,05 eura a matka 483,56 eura. Výdavky matky pozostávajú zo splátky pôžičky vo výške 80 eur mesačne, výdavkov na elektrinu 136 eur, čo predstavuje jej príspevok na chod domácnosti, pričom jej rodičia platia výdavky na internet, TV a telefón všetkých členov domácnosti v súhrnnej výške 130,99 eura mesačne (z toho 40 eur pripadá na ňu a zvyšok na jej rodičov), školskej družiny 5 eur mesačne (60 eur ročne), cestovného 50 - 60 eur mesačne, cestovného na dcéru 20 eur mesačne, drevo na zimu 200 eur, strava 250 eur mesačne, poisťka na dcéru 25 eur mesačne.

8. Otec v súčasnosti býva sám v prenajatej garsónke, pracuje ako strážnik v súkromnej bezpečnostnej službe. S dcérou nie je v kontakte. Inú vyživovaciu povinnosť nemá. Od 01. 12. 2016 je zamestnancom spoločnosti G., s.r.o., a má tiež nepravidelný príjem na základe dohody o pracovnej činnosti v spoločnosti Agentúra N., spol. s.r.o. Jeho priemerný čistý mesačný príjem za obdobie 1 - 12/2017 predstavoval sumu 687,44 eura a za obdobie 6/2017 do 5/2018 sumu 676,53 eura. Zo mzdy sú mu vykonávané zrážky exekúcie vo výške 56,11 eura mesačne, čo otec potvrdil na pojednávaní dňa 24. 07. 2018. Výdavky otca pozostávajú z nájomného 250 eur mesačne, splátky úveru vo výške 50 eur, výživného vo výške 60 eur, cestovného do práce 20 - 30 eur mesačne, nezaplatenej pokuty 500 eur za porušenie dopravných predpisov.

9. Maloletá J. v školskom roku XXXX/XXXX navštevovala 3. ročník ZŠ I.-Q. a od septembra 2018 nastúpi do 4. ročníka. S. je podľa udania matky zdravá a má iba bežné choroby. V spojení s návštevou školy mala v školskom roku XXXX/XXXX výdavky na pracovné zošity 23,41 eura, rodičovský príspevok 15 eur, školská družina 5 eur mesačne, poplatok za obedy v školskej jedálni 1,01 eura/deň (od polovice apríla maloletá školskú jedáleň nenavštevuje), výlety a exkurzie v súhrmnej výške 69,30 eura, pomôcky do 4. ročníka 5,44 eura, výdavky na denné cestovanie do školy autobusom, škola v prírode 120 eur + vreckové (100 eur príspevok hrađený MŠ).

10. Ďalej súd prvej inštancie vykonal dokazovanie výsluchom matky maloletej a otca maloletej. Kolízny opatrovník v správe zo dňa 19. 06. 2018 odporučil s prihliadnutím na zárobkové a sociálne pomery otca maloletej zvýšiť výživné, pretože potreby maloletej sa vekom zvyšujú. Na pojednávanie nariadené na deň 24. 07. 2018, na ktorom došlo k vyhláseniu rozsudku, sa zástupca kolízneho opatrovníka nedostavil, svoju neúčast' neospravedlnil, pričom termín pojednávania vzal na vedomie na pojednávaní dňa 21. 06. 2018. Súd preto v súlade s § 178 ods. 2 a § 180 CSP, pojednával v neprítomnosti riadne predvolaného kolízneho opatrovníka.

11. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že od poslednej úpravy výšky výživného do podania návrhu na zvýšenie výživného uplynulo 2,5 roka. V čase určenia výživného mala maloletá 6 rokov, navštevovala materskú školu v H.. V školskom roku 2017/2018 navštevovala 3. ročník ZŠ I. - Q. a od septembra 2018 nastúpi do 4. ročníka. K zmene pomerov na strane maloletej došlo z dôvodu, že v súčasnosti navštevuje ZŠ I. - Q. ako aj z dôvodu vyššieho veku, s čím sú pochopiteľne spojené vyššie náklady na starostlivosť a školskú dochádzku. Na strane matky taktiež došlo k zvýšeniu príjmu oproti poslednej úprave výšky výživného, no jej aktuálne výdavky dosahujú výšku jej príjmu. Pokiaľ ide o zmenu pomerov na strane otca, tento bol v čase poslednej úpravy nezamestnaný a podporovali ho rodičia. V súčasnosti je zamestnaný v spoločnosti G., s. r. o., s príjmom vo výške minimálnej mzdy a taktiež má nepravidelný príjem na základe dohody o pracovnej činnosti v spoločnosti M. N., spol. s.r.o. Jeho priemerný čistý mesačný príjem aktuálne predstavuje sumu 676,53 eur. Z tejto sumy sú mu vykonávané zrážky exekúcie vo výške 56,11 eur mesačne. Na strane otca teda došlo k podstatnej zmene pomerov odôvodňujúcej zvýšenie výživného.

12. Na základe uvedených skutočností súd dospel k záveru, že od poslednej úpravy výšky výživného došlo k zmene pomerov na strane účastníkov konania, a to tak na strane maloletej ako aj na strane jej rodičov, a to hlavne na strane rodiča povinného z vyživovacej povinnosti, ktorý v súčasnosti dosahuje príjem 676,53 eura. V konaní bolo tiež preukázané, že otec platí výživné vo výške 60 eur, no nad rámec súdom určeného výživného neprispieva. Súd s prihliadnutím na potreby a záujmy maloletej ako aj schopnosti, možností a majetkové pomery oboch rodičov zvýšil výživné otca na maloletú zo sumy 60 eur mesačne na sumu 120 eur mesačne, čo predstavuje cca 18 % čistého príjmu otca, a to s účinnosťou od 01. 05. 2018 (t. j. odo dňa uvedeného v návrhu na začatie konania). Výšku výživného určil súd aj s prihliadnutím na § 62 ods. 5 ZoR, v zmysle ktorého má výživné prednosť pred inými výdavkami rodičov.

13. V súvislosti so zvýšením výživného vznikol otcovi maloletej nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 01. 05. 2018 do 31. 07. 2018 vo výške 180 eur, čo predstavuje rozdiel medzi zvýšeným výživným za obdobie troch mesiacov (3 x 120 eur) a pôvodnou výškou výživného (3 x 60 eur) zaplatenou v mesiacoch 5 - 7/2018. Vzhľadom na majetkové pomery otca súd nedoplatok na zročnom výživnom otcovi povolil zaplatiť v mesačných splátkach vo výške 15 eur spolu s bežným výživným počnúc právoplatnosťou rozsudku k rukám matky s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

14. Týmto rozsudkom súd zmenil rozsudok Okresného súdu Topoľčany č. k. 9P/293/2014-102 zo dňa 27. 10. 2015 v časti výšky výživného.

15. O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

16. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletej Natálie, žiadajúc odvolací súd, aby napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že rozhodne o zvýšení vyživovacej povinnosti otca k mal. Natálii zo sumy 60 eur na sumu 75 eur od 01. 05. 2018 a zároveň, aby mu umožnil zameškané výživné splácať vo výške 10 eur mesačne spolu s bežným výživným. Poznamenal,

že jeho finančná situácia mu neumožňuje platiť výživné vo výške 120 eur mesačne, pretože je voči nemu vedených viacero exekúcií, ktoré doposiaľ nie sú skončené.

17. O odvolaníu otca sa písomne vyjadrila matka mal. Natálie, ktorá uviedla, že s otcom navrhovanou výškou výživného, t. j. vo výške 75 eur nesúhlasí. S rozhodnutím súdu prvej inštancie a určenou výškou výživného sumou 120 eur mesačne, ako aj s povolením splácania zameškaného výživného mesačne sumou 15 eur súhlasila a navrhla odvolaciemu súdu, aby napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

18. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací podľa § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie, neviazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 65 a § 66 CMP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP) a dospel k záveru, že odvolanie otca povinného z vyživovacej povinnosti nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

19. Odvolací súd preskúmaním spisového materiálu zistil, že matka mal. J., nar. XX. XX. XXXX, podala na Okresnom súde Topoľčany Návrh na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca k mal. J., ktorým sa domáhala, aby súd prvej inštancie zmenil rozsudok Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 9P/293/2014 zo dňa 27. 10. 2015 tak, že zvýši vyživovaciú povinnosť na mal. dcéru J. zo sumy 60 eur na sumu 200 eur, počnúc dňom od 01. 05. 2018. O návrhu matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti rozhodol súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom tak, že návrhu matky čiastočne vyhovel, keď výživné na maloletú J. zvýšil zo sumy 60,- eur mesačne na sumu 120 eur mesačne, počnúc od 01. 05. 2018. Ďalším výrokom súd uložil otcovi povinnosť zročné výživné na maloletú J. N., nar. XX. XX. XXXX, za obdobie od 01. 05. 2018 do 31. 07. 2018 v sume 180 eur splácať po 13,- eur mesačne spolu s bežným výživným až do vyrovnania pod stratou výhody splátok. O trovách konania súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

20. Podľa § 387ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 121 CMP rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

21. V zmysle § 65 a § 66 CMP, odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu. Odvolací súd poznamenáva, že mimosporové konania sú ovládané princípom oficiality, teda v zásade ich možno začať bez návrhu. Z princípu oficiality tiež vyplýva, že v odvolacom konaní platí zásada neviazanosti odvolacieho súdu rozsahom odvolania vo veciach, ktoré možno začať aj bez návrhu, ako aj zásada neviazanosti odvolacieho súdu odvolacími dôvodmi. Odvolací súd teda preskúmava rozhodnutie v celom rozsahu, teda aj tie výroky, ktoré odvolaním napadnuté neboli. Ide o úplnú apeláciu, pretože súd musí zistiť skutočný stav veci.

Podľa § 62 ods. 1 - 5 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciú povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné

má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihladne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihladne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine, pri zmene pomerov sa vždy prihladne na vývoj životných nákladov.

22. Odvolací súd poukazujúc na § 65 a § 66 CMP preskúmal rozsudok okresného súdu a dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo veci vykonal rozsiahle dokazovanie za účelom zistenia skutočného stavu veci, z vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a aj následnému správne právnemu posúdeniu veci, keď o návrhu matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti na mal. J. rozhodol tak, že zvýšil vyživovaciú povinnosť zo sumy 60 eura na 120 eur, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, pričom odkazuje na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožňuje.

23. Pojem výživné znamená zabezpečovanie a úhradu osobných potrieb medzi osobami, ktoré majú k sebe príbuzenský alebo iný rodinný vzťah. Pojmovými znakmi výživného je majetková hodnota, ktorá má vyhranený účel (úhrada osobných potrieb) a že jej základom a vlastným dôvodom existencie je určitý osobný, rodinný vzťah medzi oprávneným a povinným. Vyživovaciú povinnosť má osoba, ktorá má hradiť úhradu osobných potrieb. Korešponduje jej nárok na výživné, ktorý má osoba oprávnená. Výživné je právny inštitút, ktorý je vnútorne diferencovaný a to podľa povahy osobného pomeru medzi oprávneným a povinným. Spoločenské funkcie vykazujú rozdiely, pokiaľ ide o jednotlivé druhy výživného. Z toho hľadiska je spoločensky najvýznamnejšia vyživovacia povinnosť rodičov k deťom. Funkcia výživného je podmienená i mravnými názormi spoločnosti. Právna úprava inštitútu výživného sa snaží zaisťiť, aby tam, kde dôjde k poruchám v rodinnoprávnych vzťahoch, bola riešená tak, aby ich pôsobenie bolo čo najmenej obmedzené. Pre úpravu výživného to konkrétne znamená, že zákon usiluje zaisťiť i pre poruchové prípady plnenie výživného pravidelne, riadne a v rozsahu, ktorý zodpovedá jeho funkcii v rodine. Nárok na výživné a vyživovacia povinnosť sú založené priamo v zákone. Vzhľadom k mnohotvárnosti konkrétnych prípadov sa pri jeho určovaní kladie dôraz na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti a možnosti povinného. Pri rozhodovaní o výživnom musí súd vychádzať zo zistení, ktoré určujú rozhodujúce podmienky pre stanovenie a výšku výživného v dobe rozhodovania. Pre rozsudok je rozhodný stav, ktorý tu je v dobe jeho vyhlásenia.

24. Zákon pojmovo vymedzuje kritériá ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú relevantné odôvodnené potreby. Na strane povinného sa preskúmvajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery. V súlade s princípom potenciality príjmov na uvedené hľadiská súd u povinného prihlada aj v prípade, ak sa bez dôležitého dôvodu vzdal výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako v prípade neprimeraných majetkových rizík, ktoré na seba povinný berie.

25. Rozhodnutie o výživnom nie je rozhodnutím nemenným. Priznané výživné možno v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine zmeniť v prípade, ak sa zmenia pomery. Citované zákonné ustanovenie vychádza z predpokladu, že výživné sa vždy určuje podľa stavu, ktorý existuje v čase, keď súd rozhoduje o výživnom. Plynutím času však môže nastať zmena pomerov ako na strane maloletých detí, a to v dôsledku pribúdajúceho veku, nárastom ich odôvodnených potrieb, nákladov na štúdium, tak aj na strane rodičov, a to zvýšením alebo znížením ich príjmu, prípadne pribudnutím alebo odbudnutím ich vyživovacích povinností.

26. Súd teda musí pri rozhodovaní o určení vyživovacej povinnosti vychádzať zo všeobecného ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého sa pri rozhodovaní o výživnom prihliada na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Odôvodnené potreby dieťaťa závisia predovšetkým od jeho veku, zdravotného stavu, fyzickej a duševnej vyspelosti, obsahu a spôsobu jeho prípravy na budúce povolanie, od hodnoty jeho majetku, prípadne od výšky vlastných príjmov dieťaťa a sú bezprostredne ovplyvňované schopnosťami, možnosťami, ako aj majetkovými pomermi rodičov. Ak sú tieto obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú obvyklú základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. V opačnom prípade odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, vrátane tvorby úspor, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Výživné pre dieťa teda slúži nielen na uspokojovanie všetkých jeho odôvodnených hmotných potrieb (jedlo, ošatenie, obuv a pod.), ale aj ďalších potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelávanie, príprava na povolanie, kultúrne, športové potreby, rekreačné potreby, tvorba úspor a pod.). Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru. Navyše je potrebné, aby súd prihliadol aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará a rovnako tak berie do úvahy prídavky na deti, ktoré sa sčasti podieľajú na úhrade potrieb detí.

27. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie nad mieru všetkých pochybností dospieť k záveru, že na strane maloletej a rovnako tak na strane oboch rodičov prišlo k podstatnej zmene pomerov odôvodňujúcej zvýšenie vyživovacej povinnosti. Na strane maloletej táto zmena spočíva v jej vyššom fyzickom veku, s ktorou sú prirodzene spojené zvýšené výdavky, na základnú školu, ktorú v súčasnosti navštevuje (v čase poslednej úpravy navštevovala materskú školu), ošatenie, hygienu, stravu a pod. Na strane matky prišlo k zvýšeniu príjmov zo zamestnania, avšak zvýšené výdavky na mal. dcéru dosahujú výšku jej príjmu. Podstatná je zmena pomerov na strane otca, ktorý bol v čase predchádzajúcej úpravy nezamestnaný, no v súčasnosti dosahuje mesačne príjem približne 676,53 eura.

28. Na podporu správnosti rozhodnutia súd prvej inštancie odvolací súd poznamenáva, že Zákon o rodine explicitne nevyžaduje podstatnú zmenu okolností na zmenu rozhodnutia o určení vyživovacej povinnosti. Napriek tomu, vzhľadom na konštrukciu tejto okolnosti ako výnimky zo zásady nezmeniteľnosti súdnych rozhodnutí, ktorá smeruje k právnej istote, sa vyžaduje, aby k vydaniu nového rozhodnutia došlo len vtedy, ak ide o zmenu závažnejšieho charakteru. Nie je žiaduce a prípustné reparať právoplatné súdne rozhodnutie pre nepodstatnú zmenu v pomeroch. V zmysle záverov aplikačnej praxe preto treba prihliadať na všetky okolnosti, ktoré by mohli byť podkladom pre zmenu výživného. Dôvodom na zmenu rozhodnutia však budú len v prípade, ak sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov. Relevantnosť zmeny sa zisťuje porovnaním tvrdených a preukázaných nových pomerov s pôvodnými pomermi (významnými z hľadiska určovania vyživovacej povinnosti) tak, ako boli zistené v príslušnom spisovom materiáli vzťahujúcom sa k predchádzajúcemu rozhodnutiu. Tým je odôvodnená požiadavka na dôkladné zistenia a opisy skutkovej situácie v rámci konaní o výžive. Zmenu pomerov možno vymedziť ako zmenu rozhodujúcich kritérií v porovnaní so skutkovým stavom existujúcim v čase predchádzajúcim rozhodnutiu súdu.

29. Zákon umožňuje zmenu tak vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam (musí ísť o rozhodnutie, ktorým bola vyživovacia povinnosť priznaná, prípadne zmenená), ako aj dohodám, vzhľadom na to, že vyživovaciu povinnosť možno určiť aj dohodou príslušných subjektov, nielen rozhodnutím súdu. Aj v prípade úpravy vyživovacej povinnosti rozhodnutím súdu je možné, aby povinný plnil na základe dohody viac, ako mu ukladá súdne rozhodnutie. K zmene pomerov môže dôjsť na strane oprávneného, povinného alebo na oboch stranách. Podľa okolností konkrétneho prípadu môže ísť o subjektívne, ako aj objektívne skutočnosti, o zmenu v oblasti príjmových pomerov, výdavkov, celkových majetkových pomerov. Nie je vylúčené, aby sa ako zmena pomerov posúdil aj vzniknutý rozpor s dobrými mravmi. V praxi môže byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti zmena potrieb dieťaťa z dôvodu začiatku plnenia školskej dochádzky, prechod medzi jednotlivými stupňami školského systému, ďalej zmena zdravotných pomerov, strata zamestnania, dlhodobá práceneschopnosť, vznik novej vyživovacej povinnosti, odpadnutie zákonnej podmienky pre vyživovaciu povinnosť - nadobudnutie spôsobilosti samostatne sa živiť, uzavretie manželstva (oprávneným pri príspevku na výživu rozvedeného manžela), strata schopností, možností poskytovať výživné (tak ako vyživovacia povinnosť vzniká zo zákona, môže

zo zákona aj zaniknúť; v prípade súdnej úpravy vyživovacej povinnosti sa však spravidla účastníci z dôvodu právnej istoty dožadujú vyslovenia zrušenia vyživovacej povinnosti).

30. V predmetnej veci súd prvej inštancie zisťoval zmenu pomerov na strane všetkých účastníkov konania, ku ktorej došlo od posledného rozhodovania o výživnom. V tomto smere dostatočne zistil skutkový stav veci, pričom odvolací súd dospel k rovnakému právnomu záveru ako súd prvej inštancie, a to, že bola daná potreba zmeny posledného súdneho rozhodnutia. Odvolací súd navyše poznamenáva, že odvolacie argumenty, ktorými odôvodnil podané odvolanie, a to, že sú voči nemu vedené viaceré exekúcie, preto nemôže platiť výživné vo výške 120 eur, sú v súvislosti s určením výšky vyživovacej povinnosti otca absolútne bez predmetné, pretože výživné má prednosť pred ostatnými výdavkami rodičov. Navyše výživné vo výške 120 eur mesačne predstavuje približne 17 % čistého príjmu otca, pričom v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe, by sa výživné zamestnaného rodiča malo pohybovať v rozpätí 20 - 30 % jeho priemerného čistého mesačného príjmu (samozrejme s možnosťou rôznych modifikácií najmä v závislosti na počte vyživovacích povinností či potrebách jednotlivých výživou oprávnených, ale aj povinných osôb). Súdom prvej inštancie určené výživné je teda pod uvedenou hranicou. Ako vecne správny odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok aj ohľadne určenia výšky ročného výživného otcovi v sume 180 eur za obdobie 01.05.2018 do 31.07.2018.

31. Vzhľadom k uvedenému odvolací súd vo veci rozhodol tak, ako uviedol vo výrokovej časti tohto rozsudku, keď nevzhladol skutočnosti odôvodňujúce zmenu alebo zrušenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP.

32. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

33. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).